

مطالعه اقلیم دیرینه و واکنش متقابل اقلیم، انسان و محیط زیست در سواحل شمالی تنگه هرمز

صدیقه فراچی قصرابونصر^{1*}؛ محمدعلی حمزه¹؛ رحمان جوکار¹؛ مهرشاد طاهری¹؛ صمد حمزه ئی¹

¹ پژوهشکده علوم، پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی مرکز خلیج فارس، بندرعباس

*مسئول مکاتبات: farahisedigheh@yahoo.com

چکیده: بازسازی تغییرات اقلیمی گذشته می تواند اطلاعات ارزشمندی در رابطه با زمان، بزرگی و دلایل تغییرات اقلیم در اختیار ما قرار دهد. از آنجاکه بررسی مستقیم دستگاهی تغییرات اقلیمی و تراز سطح آب دریا تنها برای چند دهه گذشته امکان پذیر است، لذا نشانگرهای این تغییرات در گذشته می تواند درک بهتری از ماهیت تغییرات اقلیمی سده ها و هزاره های گذشته و دلایل آن در اختیار ما قرار دهد. افزایش دما در دهه های اخیر در اثر پدیده گلخانه ای که به صورت غیریکنواخت در جو و اقیانوس ها توزیع شده است، منجر به تغییر الگوهای جوی، جریان های اقیانوسی و فراوانی توفان ها و دیگر وقایع شدید آب و هوایی گردیده است. این عوامل توانایی تأثیر بر روی محیط خورها را دارند که به صورت تغییر سرعت و حجم آب شیرین ورودی، نوع رسوبات، تنوع و میزان موجودات زنده و پوشش گیاهی نمایان می گردد. خورها محیط های ساحلی پویایی هستند که شرایط اقلیمی منطقه ای، تغییرات جزر و مدی، رژیم باد و جریان های اقیانوسی غالب، منجر به ایجاد شرایط محیطی شیمیایی، فیزیکی و زیستی متنوعی در بازه های زمانی مختلف در آن ها می شود که در رسوبات آن ها ثبت می گردد و قابل بازسازی است. در مقیاس جهانی، مطالعه تغییرات طولانی مدت محیطی در خورها، همواره در سایه مطالعات مشابه در خشکی ها و دریاچه ها قرار داشته است. در سال های اخیر، این دست مطالعات که صرفاً جهت محیط های دریاچه ای ساماندهی شده، در محیط خورها نیز به کار گرفته می شود. با توجه به این که این دست مطالعات حتی در مقیاس جهانی مطالعاتی جدید هستند، در کشور ما ندرتاً و در مقیاس بسیار محدودی انجام شده و اغلب معطوف به سواحل شمال کشور است. منطقه حفاظت شده خور خوران، در تنگه خوران و در دهانه تعدادی رودخانه های فصلی در استان هرمزگان واقع شده است. این ناحیه در اثر بالا آمدن سطح آب دریا در اوایل هولوسن در نواحی پست بین جزیره قشم و سواحل جنوبی ایران (بندر خمیر و پهل) ایجاد شده است و از این جهت می تواند محیطی بسیار مناسب جهت مطالعات تغییرات اقلیمی - محیطی و همچنین تراز سطح آب دریا در چند هزار سال گذشته و نقش فعالیت های انسانی در این زیست بوم حساس و حفاظت شده باشد. در این مطالعه سعی می گردد تا با بررسی رسوب شناسی، زیست بوم شناسی، ژئوشیمی آلی و پالینولوژی مغزه های رسوبی برداشت شده از خور خوران، شرایط اقلیم - محیطی و همچنین تراز سطح آب دریا در چند هزار سال گذشته بازسازی گردد.

کلیدواژه ها: دیرینه اقلیم، خور، تنگه خوران، محیط ساحلی، هولوسن